

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 157/2020-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Miloša Maďara o ústavných sťažnostiach sťažovateľky URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Kuchtom, Družstevná 257/11, Most pri Bratislave, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžik 4/2019 z 22. júla 2019, sp. zn. 3 Sžik 5/2019 z 22. júla 2019, sp. zn. 8 Sžik 3/2019 z 26. septembra 2019, sp. zn. 8 Sžik 4/2019 z 18. decembra 2019, sp. zn. 6 Sžik 4/2019 z 20. mája 2020 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžik 1/2019 z 10. septembra, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžik 2/2019 z 10. septembra 2019 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžik 3/2019 z 5. mája 2020 (ústavné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 1741/2019, I. ÚS 444/2020) a o ústavnej sťažnosti sťažovateľky URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Kuchtom, Družstevná 257/11, Most pri Bratislave, vo veci namietaného

porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v nadväznosti na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžik 1/2019 z 19. novembra 2019 (ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 257/2020, I. ÚS 157/2020) takto

r o z h o d o l :

Ústavné sťažnosti sťažovateľky URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, vedené pod sp. zn. I. ÚS 444/2020 a sp. zn. I. ÚS 157/2020 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 444/2020.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 2. októbra 2019 (sp. zn. Rvp 1741/2019), 4. novembra 2019 (pôvodne vedené pod sp. zn. Rvp 1957/2019, sp. zn. Rvp 1958/2019, sp. zn. Rvp 1959/2019), 9. decembra 2019 (pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 2232/2019), 12. marca 2020 (pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 526/2020), 17. júna 2020 (pôvodne vedená pod sp. zn. Rvp 1338/2020) a 25. júna 2020 (sp. zn. Rvp 1420/2020) doručené ústavné sťažnosti sťažovateľky spoločnosti URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžik 4/2019 z 22. júla 2019, sp. zn. 3 Sžik 5/2019 z 22. júla 2019, sp. zn. 8 Sžik 3/2019 z 26. septembra 2019, sp. zn. 8 Sžik 4/2019 z 18. decembra 2019, sp. zn. 6 Sžik 4/2019 z 20. mája 2020 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžik 1/2019 z 10. septembra 2019 (ústavné sťažnosti vedené pod sp. zn. Rvp 1741/2019), rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Sžik 2/2019 z 10. septembra 2019 (ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 1959/2019) a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžik 3/2019 z 5. mája 2020 [ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 1420/2020 (ďalej spolu aj „napadnuté rozhodnutia“)].

2. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 444/2020-45 zo 6. októbra 2020 boli ústavné sťažnosti sťažovateľky vedené pod sp. zn. Rvp 1741/2019, sp. zn. Rvp 1959/2019 a sp. zn. Rvp 1420/2020 spojené na spoločné konanie, ktoré má byť vedené pod sp. zn. Rvp 1741/2019, a zároveň boli prijaté na ďalšie konanie v celom rozsahu. Sudcom spravodajcom vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 444/2020 (pôvodne sp. zn. Rvp 1741/2019) je Miloš Maďar, člen I. senátu ústavného súdu podľa čl. II bod 3 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 z 27. mája 2020 a dodatku č. 2 z 1. októbra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“).

3. Ústavnému súdu bola 6. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžik 1/2019 z 19. novembra 2019 [(ďalej tiež „napadnuté rozhodnutie“) ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. Rvp 257/2020].

4. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 157/2020-21 z 2. apríla 2020 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky vedená pod sp. zn. Rvp 257/2020 prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu. Sudcom spravodajcom vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 157/2020 (pôvodne sp. zn. Rvp 257/2020) je Ivan Fiačan, člen I. senátu ústavného súdu podľa čl. II bodu 3 rozvrhu práce.

5. Z obsahu ústavných sťažností zhodne vyplýva, že právny predchodca sťažovateľky (spoločnosť URBAN s. r. o., advokátska kancelária), konajúci prostredníctvom advokáta JUDr. Ondreja Urbana, MBA, sa opakovanými žiadosťami adresovanými Národnej banke Slovenska, útvaru dohľadu nad finančným trhom (ďalej len „NBS“) ako prvostupňovému orgánu príslušnému v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2, § 18 a § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov dožadoval sprístupnenia rozhodnutí NBS v oblasti výkonu dohľadu nad spotrebiteľskými úvermi v konaniach, ktorých subjektmi boli poskytovatelia spotrebiteľských úverov a iných úverov a pôžičiek pre spotrebiteľov.

6. Právnomu predchodcovi sťažovateľky nebolo v časti žiadostí o sprístupnenie informácií vyhovené, a to s odôvodnením, že NBS požadované informácie nezverejňuje, a zároveň aj z dôvodu, že právny predchodca sťažovateľky v postavení žiadateľa o sprístupnenie informácií nie je subjektom, ktorému je NBS oprávnená alebo povinná poskytnúť požadované informácie.

7. Právny predchodca sťažovateľky sa proti prvostupňovým rozhodnutiam orgánu verejnej správy odvolal, pričom guvernér NBS ako orgán verejnej správy druhého stupňa jeho odvolania proti napadnutým rozhodnutiam prvého stupňa zamietol, a potvrdil tak správnosť rozhodnutí orgánu verejnej správy prvého stupňa

8. Následne právny predchodca sťažovateľky podal na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) správne žaloby s návrhom na zrušenie rozhodnutí guvernéra NBS v spojení s prvostupňovými rozhodnutiami NBS, útvaru dohľadu, a súčasne žiadal, aby súd

zaviazal žalovaného na sprístupnenie informácií žiadaných právnym predchodcom sťažovateľky ako žalobcom.

9. O podaných správnych žalobách vo veci samej rozhodol krajský súd rozsudkami sp. zn. 1 S 222/2017 zo 14. februára 2019, sp. zn. 1 S 228/2017 z 21. marca 2019, sp. zn. 6 S 151/2017 z 13. decembra 2018, sp. zn. 6 S 152/2017 z 13. decembra 2018, sp. zn. 1 S 221/2017 zo 7. februára 2019, sp. zn. 1 S 224/2017 zo 14. marca 2019, sp. zn. 1 S 229/2017 zo 7. marca 2019, sp. zn. 1 S 223/2017 zo 14. februára 2019 a sp. zn. 6 S 144/2017 z 13. decembra 2018 (ďalej spolu len „rozsudky krajského súdu“), a to tak, že prvým výrokom sťažovateľke vyhovel a zrušil napadnuté rozhodnutia guvernéra NBS, ako aj prvostupňové rozhodnutia NBS. Druhým výrokom krajský súd o náhrade trov konania rozhodol tak, že sťažovateľke priznal len čiastočnú náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku. Nárok na náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľke nepriznal.

10. Sťažovateľka podala proti druhým výrokom rozsudkov krajského súdu kasačné sťažnosti, ktoré boli napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu zamietnuté a účastníkom konania najvyšší súd nepriznal nárok na náhradu trov kasačného konania.

11. Sťažovateľka v ústavných sťažnostiach poukazuje na skutočnosť, že krajský súd o podaných správnych žalobách rozhodoval „prevažne“ prostredníctvom troch senátov krajského súdu, a to senátov 1S, 5S, 6S a 4. marca 2020 aj prostredníctvom senátu 2S. Senáty 1S a 6S krajského súdu svojím výrokom rozsudku v rámci náhrady trov konania, napriek úplnému úspechu sťažovateľky vo veci priznali len čiastočnú náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku. Nárok na náhradu trov právneho zastúpenia sťažovateľke nepriznali. Naproti tomu senáty 5S a 2S krajského súdu sťažovateľke priznali plnú náhradu trov konania, teda aj trovy konania spočívajúce v zaplatenom súdnom poplatku, ako aj trovy právneho zastúpenia.

12. Vo vzťahu k rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré sťažovateľka napadla ústavnou sťažnosťou, v súhrne sťažovateľka argumentuje, že:

- napadnuté rozhodnutia sú nonkonformné a porušujúce právo sťažovateľky na spravodlivý proces. Sťažovateľka poukazuje na svoj úspech vo veci samej, na význam žiadostí o poskytnutí informácií a na ich charakter spoločenskej kontroly. Sťažovateľka namietala, že súd neskúmal stav právnej entity žalobcu a jeho zástupcu v čase vykonávania úkonov právnej služby. Uvádza, že musela podať správnu žalobu samostatne proti každému rozhodnutiu guvernéra NBS, a teda nemohla podať hromadnú správnu žalobu, keďže išlo o poskytnutie 40-tich rôznych informácií k 40-tim rôznym subjektom ako poskytovateľom bankových alebo nebankových úverov. Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že krajskému súdu nič nebránilo podľa § 65 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) rozhodnúť o spojení vecí, ak to považoval za hospodárne. To, že tak súd neurobil, nemožno podľa sťažovateľky pričítať na jej ťarchu. Sťažovateľka, citujúc rozhodnutia ústavného súdu, poukazuje na porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva, keď ten istý súd rozhodol o obdobných veciach odlišne;

- napadnuté rozhodnutia sú arbitrárne a neodôvodnené. Sťažovateľka namieta, že v čase vzniku trov právneho zastúpenia boli žalobca (URBAN s. r. o, advokátska kancelária) a jeho právny zástupca (Mgr. Ivan Gašperec, LL.M.) dva samostatné subjekty a súdy na toto vôbec nereflektovali. Tiež namieta, že súdy sa vôbec nezaoberali argumentom o odklone od vlastnej rozhodovacej praxe konajúceho súdu, a poukazuje na hlasovanie sudcu Mgr. Mariána Degmu, ktorý v rôznych senátoch hlasoval rôzne;

- niektoré z napadnutých rozhodnutí sú nezákonné kvôli nedostatku formy. Sťažovateľka namieta aj skutočnosť, že najvyšší súd ako kasačný súd v predmetnej veci rozhodol nesprávnou procesnou formou rozhodnutia, a to uznesením. V zmysle ustanovenia § 457 ods. 1 SSP ak bola kasačná sťažnosť podaná proti rozsudku krajského súdu, rozhoduje o nej kasačný súd rozsudkom, ak tento zákon neustanovuje inak. Je zrejmé, že krajský súd, proti ktorého rozhodnutiu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť, rozhodol vo veci samej rozsudkom. Podľa § 459 a § 460 SSP uznesením sa rozhoduje len v prípade, ak kasačný súd kasačnú sťažnosť odmieta či konanie o kasačnej sťažnosti zastavuje z dôvodu späťvzatia kasačnej sťažnosti. Podľa právneho názoru sťažovateľky mal najvyšší súd ako kasačný súd rozhodnúť v zmysle ustanovenie § 457 ods. 1 SSP, v prípade, ak kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietal, v procesnej forme rozsudku. Uvedené plne korešponduje aj so skutočnosťou, že iný senát kasačného súdu (najvyššieho súdu), in concreto senát

4 Sžik, ktorý rovnako rozhodoval o kasačnej sťažnosti sťažovateľky a rovnako kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol, rozhodol v predmetnej veci formou rozsudku. Sťažovateľka uvádza, že v zmysle § 137 ods. 2 SSP sa rozsudok vyhlasuje vždy verejne a v mene Slovenskej republiky, čo nebolo v tomto prípade dodržané.

13. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal ústavné sťažnosti na ďalšie konanie a vo veci samej nálezom rozhodol, že najvyšší súd napadnutými rozhodnutiami porušil základné práva sťažovateľky, a to právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, a tiež porušil aj právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj jej právo na spravodlivý proces podľa čl. 47 charty a súčasne porušil aj čl. 1 ods. 1 ústavy v nadväznosti na čl. 2 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 listiny, napadnuté rozhodnutia zrušil a prikázal najvyššiemu súdu vo veci znova konať a rozhodnúť a priznal jej náhradu trov právneho zastúpenia.

14. Po preskúmaní uvedených ústavných sťažností ústavný súd zistil, že sú podané tou istou sťažovateľkou, smerujú proti tomu istému orgánu verejnej moci (najvyšší súd), vychádzajú z totožných skutkových a právnych okolností vecí a rozsah práv, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, je v týchto konaniach totožný.

II.

K spojeniu vecí

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

17. Podľa § 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak tento zákon v piatej časti alebo šiestej časti neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, vzťahuje sa na konanie pred ústavným súdom podľa povahy veci primerane Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

18. Podľa prvej vety § 166 ods. 1 CSP v záujme hospodárnosti konania súd spojí na spoločné konanie také konania, ktoré sa pred ním začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých strán.

19. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 62 zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 166 ods. 1 CSP.

20. Podľa čl. II bodu 10 rozvrhu práce v záujme hospodárnosti konania môže plénum ústavného súdu rozhodnúť o spojení vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré boli pridelené členom rôznych senátov ako sudcom spravodajcom, na spoločné konanie, ak tieto veci spolu skutkovo alebo právne (z hľadiska predmetu konania) súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov... O spojení ostatných vecí patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu, ktoré spolu skutkovo alebo právne (z hľadiska predmetu konania) súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov, rozhoduje príslušný senát ústavného súdu určený podľa bodu 5, a to na návrh sudcu spravodajcu vo veci, ktorej spojenie s inou vecou sa navrhuje. Ak vzhľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa nerozhodne senát inak, sudcom spravodajcom v spoločnom konaní o spojených veciach je sudca spravodajca v tej zo spájaných vecí, v ktorej začalo konanie na ústavnom súde skôr.

21. S prihliadnutím na obsah ústavných sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 444/2020 a sp. zn. I. ÚS 157/2020 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených ústavných sťažností, totožnosť rozsahu označených práv sťažovateľky, ako aj totožnosť sťažovateľky a orgánu verejnej moci, proti rozhodnutiam ktorého ústavné sťažnosti smerujú, prvý senát ústavného súdu v záujme hospodárnosti

konania podľa § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 166 ods. 1 CSP a čl. II bodom 10 rozvrhu práce, riadiac sa poradím došlých ústavných sťažností, rozhodol, že veci vedené ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 444/2020 a sp. zn. I. ÚS 157/2020 spája na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. I. ÚS 444/2020.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu